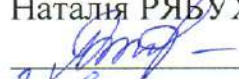

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МУЗИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми
Наталія РЯБУХА

2 вересня 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА

2 вересня 2021 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

СУЧАСНІ КОМПОЗИТОРСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ

Освітньо-наукова програма – Музичне мистецтво

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Харків – 2021

Силабус склав:
кандидат мистецтвознавства, доцент
Гайденко Ігор Анатолійович

Силабус затверджено на засіданні кафедри теорії та історії музики,
протокол № 3 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри теорії та історії музики,
доктор мистецтвознавства, доцент Ірина КОНОВАЛОВА

Силабус схвалено радою факультету музичного мистецтва
Протокол № 2 від 02 вересня 2021 р.
Голова ради факультету Тетяна БОЛЬШАКОВА

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Сучасні композиторські технології
2	Викладач	Гайденко Ігор Анатолійович
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	0506585401, igor_haidenko@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова
5	Рік підготовки	2
6	Семестр	4
7	Лекції (год.)	20
8	Практичні заняття (год.)	10
9	Самостійна робота (год.)	60
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	3
12	Загальна кількість годин	90
13	Види поточного контролю	поточне опитування, реферат, письмова контрольна робота
14	Вид підсумкового контролю	іспит
15	Логіка вивчення курсу	Вивчення курсу «Сучасні композиторські технології» тісно спирається на набутий музично-теоретичний та практичний досвід, засвоєння фахових музикознавчих дисциплін та щільно пов'язане з низкою спеціальних (професійно орієнтованих) курсів третього (освітньо-наукового) рівня вищої музичної освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», зокрема: «Методологія теоретичного музикознавства», «Методологія історичного музикознавства», «Музична естетика», «Філософія музики», «Проблеми виконавського музикознавства» тощо. Набуті аспірантами під час вивчення дисципліни нові професійні знання, уміння й практичні навички є вагомим підґрунтям щодо глибокого усвідомлення сучасних мистецько-технологічних процесів в сфері композиторської творчості, написання тексту дисертації та здійсненню наукової й практичної діяльності в царині музичного мистецтва.

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни «Сучасні композиторські технології» складена для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівню вищої освіти, кваліфікації «доктор філософії» в галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 – «Музичне мистецтво» і є важливою частиною системи фахових дисциплін за цією спеціальністю.

Курс спрямований на формування системних теоретичних знань, практичних вмінь та навичок, необхідних для здійснення цілеспрямованої науково-дослідницької, аналітичної й художньо-творчої діяльності в царині музичного мистецтва

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Формування спеціальних компетентностей, необхідних для застосування у професійній музичній діяльності, педагогічній та науковій сфері, зокрема в процесі підготовки дисертаційних досліджень з музикознавчої проблематики. Набуття здобувачами комплексу теоретико-методологічних знань й системних уявлень про характер і сутність сучасних музично-креативних процесів і технологічних засобів музикотворення, засвоєння методології технологічного аналізу зразків сучасної музики й оволодіння конкретними видами композиторської техніки

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у сфері культури і мистецтва на основі цілісної системи історичних і теоретичних знань та сформованих особистих художніх і морально-ціннісних орієнтирів.

ЗК 4. Здатність до розуміння культури і звичаїв інших країн, до міжкультурного діалогу з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; працювати в міжнародному середовищі, використовувати академічну українську та іноземну мови в професійній та науково-дослідницькій діяльності.

ЗК 5. Здатність спрямовувати себе для досягнення важливих наукових цілей, що зробить внесок у розвиток знань через наукові дослідження, написання грантових пропозицій.

ЗК 6. Здатність до формування системного науково-го/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми у сфері історичного, теоретичного та виконавського музикознавства.

СК 3. Здатність до демонстрації інноваційності, високого ступеня самостійності, до розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності у сфері музикознавства; прийняття обґрунтованих рішень; до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК 5. Здатність до системної науково-пошукової роботи з усім спектром архівних, літературних, фахових, нотних, загальнонаукових, аудіо- та відео-джерел з урахуванням характерних ознак найважливіших тенденцій сучасного музикознавства, а також до застосування методологічних знань для осмислення особливостей світових, і, зокрема, українських історико-культурних, теоретичних та практичних реалій.

СК 7. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК 8. Здатність доцільно застосовувати новітні музикознавчі концепції, а також пояснювати сучасні музичні явища і процеси.

СК 10. Здатність самостійно здійснювати аналіз музичного твору та особливостей його функціонування в певному соціокультурному середовищі.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 2. Володіти спеціалізованими вміннями/навичками і методами, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної практичної й наукової музичної діяльності, а також розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики в галузі музичного мистецтва.

<p>ПРН 3. Знати основні тенденції розвитку та специфіку національної музичної культури, усвідомлювати її цінності у світовому контексті.</p> <p>ПРН 5. Уміти з'ясовувати трансформації онтологічного статусу музичного твору в процесі історичного розвитку культури і мистецтва.</p> <p>ПРН 7. Застосовувати загальні принципи, методи музикознавчої науки та культурологічний підхід у власних наукових розвідках та у викладацькій практиці.</p> <p>ПРН 9. Професійно викладати дисципліни музикознавчого циклу на рівні, що відповідає отриманій освітньо-науковій кваліфікації.</p> <p>ПРН 12. Започатковувати, планувати, реалізовувати, коригувати послідовний процес ґрунтовного музикознавчого наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у науково-педагогічній та музично-просвітницькій сферах діяльності.</p>
--

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Вибіркова навчальна дисципліна (за освітньою програмою та навчальним планом)
Форма курсу	Денна форма навчання, 4 семестр
Обсяг курсу	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 год. Самостійної роботи аспіранта – 60
Технічне і програмне забезпечення	Використання аудіо, відео та комп'ютерного обладнання кафедри теорії музики (аукд № 14); мультимедійного обладнання факультету музичного мистецтва (ауд. №№ 15, 41С) для демонстрації аудіо та відеоматеріалів, презентацій. Комп'ютерне та програмне забезпечення для дистанційного навчання G Suite, перевірки завдань самостійної роботи, контрольних робіт та консультування через профіль викладача
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття в очній, дистанційній або змішаній формах, самостійна робота, контрольні заходи. Види: лекція, практичні заняття, консультація. Методи: проблемний виклад, дальтон-план, частково-пошуковий, дослідницький – самостійний пошук наукових, навчальних матеріалів за тематикою навчальної дисципліни.
Поточний контроль	Усне опитування, реферати, перевірка виконання аудиторних практичних завдань та самостійної роботи. Міжсесійний атестаційний контроль.
Підсумковий контроль	залік
Політика курсу	Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених аспірантам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу аспіранта; у випадку не відпрацювання аспірантом усіх передбачених навчальним планом видів занять до заліку він не допускається; пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання аспірант та викладач взаємопогоджують. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії). Усі питання щодо проходження курсу та можливостей застосування набутих знань у кандидатській дисертації мають

	<p>обговорюватись між аспірантами та викладачем. Плагіат або інші форми академічної недоброчесності аспірантів (підказки і списування у) під час вивчення навчального курсу, іспиту та у подальшій роботі над дисертацією є неприпустимими.</p> <p>Спілкування в аудиторії базується на принципах академічної свободи та взаємоповаги. Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантними, поважати думку колег.</p> <p>Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.</p>
--	---

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематика курсу	Разом годин	Лекційні	Семинарські	Література	Год. сам. роботи
Тематичний розділ 1. Нові напрями в європейській музиці першої половини ХХ ст.					
Тема 1. Зміст і структура курсу. Закономірність еволюції музичного мистецтва. Естетика нової музики. Діалектиив традиції й новаторства.	4	1		5, 9,11,26	3
Тема 2. Різноманітність стилів і напрямків музики ХХ ст. Рациональний фактор в композиції сучасної музики. Відносна самостійність різних елементів музичної мови. Складність аналізу сучасної музики. Методика технологічного аналізу.	4	1		11,18,26	3
Тема 3. Проблема дефініції поняття «композиторська техніка» в музикології. Теоретичні уявлення про композиторські техніки (А.Муха, Н.Очеретовська, Е.Денісов, І.Стравінський, О.Жарков, Л.Даллін, Ц.Когоутек, Б.Шеффер). Композиторські техніки в теорії і практиці музичної композиції. Композиторські техніки як способи генерації, розробки, організації та реалізації музичного матеріалу.	4	1	1	3,5,7,,	2
Тема 4. Композиторська техніка К. Дебюссі. „Прелюдії” К.Дебюссі Новаторський характер музичного мислення Дебюссі. Актуальність його композиторських ідей. Фортепіанні прелюдії – як квінтесенція стилю. Модальна ладова техніка, тотальна тематизація тканини принципи формоутворення, фактура.	5	1	1	8,26	3
Тема 5. Мистецькі новації у творчості І.Стравінського. Експериментальний характер лексики. Ново模альна ладова	5	1	1	9,17,26,27	3

техніка, нерегулярна акцентність ритміки, формоутворення.					
Тема 6. Музична мова Б. Бартока. Інтенаційна насиченість мови, процеси тематичного розвитку, наслідування класичних принципів. Ладова техніка, своєрідність трактування тональної організації. Нерегулярна акцентність ритміки. Формоутворення. Поліфонічні засоби.	5	1	1	9,26	3
Тематичний розділ 2.					
Технологічна революція в музикотворенні XX ст (новаційні пошуки митців Авангарду I)					
Тема 7. Атональність і додекафонія Руйнування тональності в творчості композиторів II пол. XIX ст. Емансипація дисонансу. Естетика запобігання. Мініатюрність композицій. Додекафонія як систематизована атональність. Закономірність винаходу додекафонії. Доктрина. Додекафонія як вирішення проблеми тематичного розвитку.	5	1		5,7,18,21,28	4
Тема 8. Додекафонія у творчості композиторів нововіденської школи (А.Шенберг, А. Веберн)	5	1	1	5,7,12,21	3
Тема 9. Новаційність творчих пошуків А. Веберна та їх вплив на розвиток композиторської практики др. пол XX ст.	5	1		11,12	4
Тема 10. Музична мова О. Мессіана Майстерність володіння різними техніками. й стильова різноманітність у творчості композитора. Новомодальна техніка. Лади обмеженої транспозиції. Необоротні ритми. Принципи педалей. Ідея серіалізму.	5	1	1	11,26	3
Тематичний розділ 3.					
Розвиток музично-технологічних ідей нововіденської школи і О. Мессіана в творчій практиці Авангарду II					
Тема 11. Музична мова П. Булеза. Булез – як послідовник традицій Дебюссі, Мессіана, Веберна. Раціональність композиції і пошук нової звукової краси. Подальший розвиток техніки додекафонії. Нове у трактуванні вокалу	5	1		9,11,16,19,24,33	4
Тема 12. К. Штокгаузен – як послідовник традицій великої німецької школи. Стильова різноманітність. Періоди серіальності та інтуїтивної музики. Раціоналістичність. Складні ритмічні групи.	5	1	1	1,2, 5,9,12,20,26,34,	3

Тема 13. Ідея стохастичної музики у творчості Я.Ксенакиса. «Метастазіс», «Орестея», «Еонта»,	5	1		3,22,23,	4
Тематичний розділ 4. Репрезентація різноманіття сучасних композиторських технік					
Тема 14. Ч.Айвз та Дж.Кейдж. Неповторність мистецького світу. Відокремленість від європейських сучасних явищ. Своєрідність музичної мови. Неповторність тематизму, колажна техніка, поліметрія і поліритмія.	4	1	1	1,2,9,18	2
Тема 15. Музичний мінімалізм. Ф.Гласс. С.Райх	4	1		1,5,9,11	3
Тема 16. Нові засоби звуковидобування на традиційних інструментах. Ударні та приготовлене фортепіано. Дж.Крамб	4	1		5,11,	3
Тема 17. Пуантилізм та алеаторика. Техніки алеаторики в творчості В.Лютославського. «Книга для оркестру». Доктрина контрольованої алеаторики. Роль тембрового фактору. Інтонційна насиченість. Асинхронність ритму.	4	1	1	5,9,26	2
Тема 18. Мікрополіфонія Д.Лігеті.	4	1		26	3
Тема 19. Комп'ютерна музика. Л.Хіллер, Р.Заріпов. Сучасна електронна музика. Конкретна музика П.Анрі, П.Шефера	4	1	1	3,26	2
Тема 20. Вітчизняний авангард. Авангардні пошуки у українській музиці. Співвідношення самотності та епігонства	4	1		6,16,8	3
Всього	90	20	10		60

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Розподіл балів за формами контролю.

- відвідування аудиторного заняття — до 2 балів
- усне опитування — до 3 балів
- підготовка та виступ з рефератом — 4-5 балів
- іспит — до 40 балів

Схема нарахування балів, які отримують аспіранти:

Тематичний розділ 1						Тематичний розділ 2				Тематичний розділ 3			Тематичний розділ 4 Підсумковий коконтроль (іспит)						Підс.	Су ма				
t1	t2	t3	t4	t5	t6	t7	t8	t9	t10	t11	t12	t13	t4	t5	t6	t7	t8	t9			t10	t11	t12	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання певних видів робіт на практичних та семінарських заняттях дисципліни є залік.

Залік за кредитно-трансферною системою виставляють здобувачам, які виконали всі види робіт і набрали не менше 60 % від 100 балів за результатами підсумкового контролю. Оголошення результатів модульного контролю проводять у присутності всіх здобувачів групи.

“Зараховано” – 60-100 балів – виставляється, якщо здобувач виявив повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленим завданням, демонстрував здатність упоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.

“Не зараховано” – 0-59 балів – виставляється, якщо здобувач виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу.

При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з практичних та семінарських занять, які відбулися в період, за який проводиться підсумковий контроль, а також результати захисту індивідуальних завдань та самостійної аудиторної й позааудиторної роботи здобувачів з даної дисципліни.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Андросова Д. Мінімалізм в музиці: напрямок і принцип мислення: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. – музичне мистецтво; Нац. муз. акад. України. К.: НМАУ, 2005. 20 с.
2. Берегова О.М. Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80–90-х років ХХ сторіччя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2000. 18 с.
3. Гайденко І. Музичні комп'ютерні технології у сучасній творчій практиці. Автореферат дисертації. Харків, 2005.
4. Грицюк О.Я. Жанровий синтез у музичному мистецтві ХХ століття: теоретичний аспект. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. 2016. В. II (7). С. 178–184.
5. Денисов Э. В. Современная музыка и проблемы эволюции композиторской техники. М., 1986.

6. Зінькевич О. Український музичний авангард: загальна панорама // Сучасність. 2002. № 9
7. Зінькевич О. Додекафонія // Енциклопедія Сучасної України : ел. версія / Гол. ред І.М. Дзюба. НАН України, 2006
8. Калашник М.П. Музичний тезаурус: специфіка, властивості, форми існування (на прикладі композиторської творчості): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2010. 32 с.
9. Когоутек Ц. Техніка композиції в музиці ХХ століття. М. : Музыка, 1976. 367 с.
10. Когут Г. Мікроінтерваліка – чи ті ж самі до-ре-мі ... ? // Українське музикознавство. Вип. 31. Київ, 2002. С. 193-2005.
11. Коновалова І. Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури ХХ століття: модули теоретичного осягнення : монографія. Х. : ТОВ «Планета-Принт», 2018. 480 с.
12. Кшенек Е. Лекції з дванадцятитонового контрапункту. // Українське музикознавство. Вип. 4. К., 1969.
13. Немкович О. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін. Монографія. К., 2006. 534 с.
14. Овсяннікова-Трель О. «Магніфікат» Дж. Раттера в репрезентації індивідуально-композиторського трактування «простого» стилю. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній сфері*. Харк. держ. акад. диз. і мист. Харків: ХДАДМ, 2020. Вип. 3. С. 37-42.
15. Овсяннікова-Трель О. А. Концепт простоти у визначенні творчих інтенцій «нової простоти». *Музика в системі мистецької освіти: взаємини та протидії: матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі мистецтвознавства, музикознавства, музичної педагогіки*, м. Одеса, 15 березня – 23 квітня 2021 р. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 173-176.
16. Приходько А.В. Рецепція музичного авангарду в соціокультурному просторі ХХ століття: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Київ, 2016. 20 с.
17. Рябоконева М.О. До питання про специфіку музичного неокласицизму. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*. 2010. В. 5. С. 154–163.
18. Скорик М. М. Структура і виражальна природа акордики в музиці ХХ століття. К., 1983.
19. Барт Р. Від твору до тексту // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Слово. Знак. Дискурс. / за ред. М. Зубрицької. Л. : Літопис, 2002. С. 491–496.
20. Штокгаузен К. «Ритмічні каданси у Моцарта» // *Українське музикознавство*. Вип. 10

Допоміжні

21. Аркадьев М. Фундаментальные проблемы теории ритма и динамика «незвучающих» структур в музыке Веберна. Веберн и Гуссерль // *Музыкальная академия*. 2001. № 1. С. 151–163.
22. Гуменюк Т. Постмодернізм як транскультурний феномен. Естетичний аналіз : автореф. дис. ... д-ра філософських наук: 09.00.08. – «Естетика»; Київськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2002. 30 с.
23. Кияновська Л. Постмодерн як контрверсійний образ гіперінформаційного простору сучасності // *Українська та світова музична культура: сучасний погляд: зб. статей наукового вісника НМАУ ім. П. І. Чайковського*. К. : НМАУ, 2005. Вип. 36. С.12 – 19.
24. Пясковський І. Б. До проблеми семіотичного аналізу музичного тексту // *Київське музикознавство : зб. ст./ Київ. вище муз.уч-ще ім. Р. М. Глієра ; упоряд. В. Москаленко*. К., 2001. Вип. 7. : Текст музичного твору : практика і теорія. С. 37–41.
25. Пясковський І. Фреймові моделі поліфонічних стилів // *Музичний стиль : теорія, історія, сучасність / Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. К. : НМАУ, 2004. Вип. 38. С.

9–15.

26. Соколов А. С. Музыкальная композиция XX века: диалектика творчества. М., 1992.
27. Стравинский И. Ф. Хроника моей музыкальной жизни. Л., 1963.
28. Тараканов М. Е. Музыкальный театр Альбана Берга. М., 1976.
29. Ovsyannikova-Trel A. Communicative modus of Russian romance in the conception of «weak style» of V. Sylvestrov. *European Journal of Arts. Scientific journal*. № 3. 2020. pp. 135-138.
30. Ovsyannikova-Trel A. «New simplicity» as a stylistic intention of the composer's work of the second half of the twentieth century (german experience). *European Journal of Arts. Scientific journal*. № 1. 2021. pp. 126-129.
31. Dahlhaus C. *Grundlagen der Musikgeschichte*. Köln, 1977. 263 s.
32. Lyotard J. A Few Words to Sing: «Sequenza III» Luciano Berio's // *Musique en Jeu*. 1971. № 2. P. 30–44.
33. Lyotard J. *Music, Music // Collected Writings of Art*. London: Academy Edition, 1997. P. 205–226.
34. Lyotard J. *The Postmodern Conditions: A Report on Knowledge*. Minneapolis : University of Minnesota Press, 1984. 111 p.
35. Contemporary composers of Ukraine (reference guide-book of contemporary Ukrainian composers) / Project manager Karmella Tsepkoenko. Odessa: Association New Music, 2002. Issue I. 112 p. 389. Debussy C. *Les Chansons De Bilitis, Sonata For Flute, Viola & Harp, Violin Sonata, Cello Sonata, Syrinx (The Nash Ensemble)* (introductory article for music disc). Virgin Classics, 1991. 12 p. 390. Delong J. *Saksofon*. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 2011. 134 s.